

elektronická KAPITÁNSKÁ POŠTA

metodický a informační zpravodaj HKVS

číslo 73, duben 2022

**Aktuálně:
Navigamus 22**

**Vyhláška O bezpečnosti při
pořádání vodáckých akcí –
nejčastější otázky
a praktické tipy**

**Metodika:
Jak postavit slalom**

Sestry a bratři, musím se vám přiznat, že když jsem těsně před Dnem sesterství psal minulý úvodník, tak jsem si tak v duchu představoval, jak vám dnes na Den sv. Jiří budu psát něco o trénování a činnosti po covidu, krásném jaru a začnu pomalu plánovat letní vandr na Zakarpatskou Ukrajinu. To jsem však netušil, že už zanedlouho budeme mít i jiné starosti. Již po pár dnech, co jsme odjeli na oddílové hory, přišly e-maily shánějící zdravotníky i jiné dobrovolníky, kteří by pomohli s uprchlíky prchajícími před ruskou invazí na Ukrajinu. Myslím, že nemá smysl, abych tady dlouze popisoval, s čím vším se v předchozích dvou měsících dalo uprchlíkům pomoci, a vím z rozhovorů s některými z vás, že jako skauti pomáháme, kde je třeba. Naše kurzy ZZA zaměřené hodně na táborovou medicínu se velmi hodí jako doplněk k profesionálním záchrannářům při službách v uprchlických centrech, na nádražích a v nouzových ubytovnách. Víme, že mnohá střediska a přístavy nabídl své klubovny a základny pro ubytování ukrajinských uprchlíků. U nás se také staráme o dvacítku uprchlíků v klubovně na Žižkově. Příjezdem zbědovaných, nevy spalých a zdrcených lidí začal kolotoč desítek telefonátů s úřady, vybírání jídla, nakupování léků na nachlazení z dlouhého pobytu v krytech, čekání na hranicích a cesty v přeplněných vagónech, shánění bot, bačkor, oblečení na tělocvik a tisíců dalších drobností pro „naše“ maminy s dětmi. Mám chápacího šéfa, který mi

promínil časté pozdní příchody a brzké odchody z práce, co mi starost o „naše“ uprchlíky přinesla. Někdy jsem vyčerpáním ani do práce nešel, nemělo by to smysl. Kam tím směřuji? Musíme pomáhat, ale je třeba znát své hranice. V počátcích bylo potřeba hodně úsilí, námahy a mojí ruštiny, ale teď, kdy je většina „našich“ uprchlíků už v městech zapůjčených bytech, je dobré věnovat naše síly zase hlavně oddílům a pomoc uprchlíkům si mezi sebe rozdělit. I ukrajinsky nemluvíci roveři zvládnou pomoci např. s výběrem internetových tarifů a sháněním notebooků, blízké skautské rodiny mohou občas zajít a zjistit, jestli něco není potřeba. Není účelem, abychom se dobrovolnický zničili, zvláště když válka může trvat dlouho. Je dobré si i teď na svátek sv. Jiří připomenout, že nikdo, ani skauti, nedokáží vyřešit všechny problémy lidstva. Je třeba nezapomenout na svůj osobní rozvoj, na své oddíly a výzvy po covidové pauze. Stejně tak není dobrým řešením současnou situaci zcela vytěsnit a tvářit se, že neexistuje. Pokud to jde, mluvmě bez relativizace v oddílech o válce, zkusme se odvážit vzít pár ukrajinských chlapců a dívek do našich oddílů, i když máme třeba zoufale plno. I malá pomoc se v součtu počítá.

Doufám, že vaši svěřenci už trénují na vodě i mimo ni, a moc se na vás všechny těším na Navigamu na začátku června – a doufám, že jste všichni už řádně přihlášení!:-)

CEDNÍK

Navigamus 22 informace, programová část, doprovodný program

6

Vyhláška O bezpečnosti při pořádání vodáckých akcí – nejčastější otázky a praktické tipy

9

Jak postavit slalom 13

Košátecký potok 20

ZPRÁVY Z HKVS

V dubnu proběhl jarní sraz VS v Litvínově. Účast byla spíše komornější, doufáme, že se ale na Navigamu s mnohými z vás uvidíme! **Podzimní sraz bude 11.–13. listopadu v Třebíči.** Úspěšně proběhlo také Skare na Velkém Dářku, poprvé na tomto novém místě, které se osvědčilo.

Děkujeme všem pořadatelům a organizátorům!

KAPITÁNSKÁ LESNÍ ŠKOLA VODNÍCH SKAUTŮ 2022

Na KLŠVS 2022 je ještě pár volných míst, neváhejte a přihlašte se! Informace najdete na <https://klsvs.skauting.cz>.

Během března a dubna jsme se věnovali zejména běžné agendě. Objednáváme zakázkové díly pro takeláže. Různou měrou se podílíme na vodáckých vzdělávacích akcích, které buď již běží, nebo se připravují (jarní sraz, Lodní tešař, KLŠVS, Kapka HKVS, Jachetní kurz aj.). Proběhlo závěrečné veřejné připomínkování revidovaných Plaveb Čolka a Žabky, které brzy vyjdou včetně metodické podpory. Ta obsahuje i metodické tipy k vodáckým úkolům, které jsme připravili. Někteří z nás se

účastnili různých schůzek, např. ohledně směrnice pro vodácké akce nebo schůze Asociace vodní turistiky a sportu v Týnci nad Sázavou. V dubnovém čísle časopisu Skauting vyšel článek Vodácká výprava – Jak jet s oddílem na vodu, který jsme připravili zejména pro nevodácké oddíly jako vodítko přípravy vodácké akce.

KULDA

● AUTOR FOTO.: PAVEL SAVIN

● AUTOR OSTATNÍCH FOTOGRAFIÍ: KLÁRA ČENOVSKÁ – CHOBOT.

MOD/KRÉ STRÁNKY

Mod/kré stránky jsou vodácké přílohy dětských skautských časopisů – Světýlko a Skaut-Junák. Přílohou je dostávají všichni dětští odběratelé těchto časopisů, registrovaní v jednotkách registrovaných s označením „vodní“.

Pokud vaše děti přílohy časopisů nedostávají, překontrolujte v systému SkautIS, zda je Vaše jednotka označena jako „vodní“, a pokud ano, reklamujte věc v TDC, které pro HKVS zajišťuje distribuci Mod/krých stránek: tdc@skaut.cz.

Všechna čísla najdete ke stažení na webu <https://vodni.skauting.cz/modkre-stranky>.

CO NAJDETE V DUBNOVÉM ČÍSLE?

Navigamus je za dveřmi! Mod/kré stránky včítatům, žabičkám, skautům i skautkám představují Augustina Heřmana, jehož výročí narození připadá na loňský

či letošní rok, a proto nám letošní Navigamus ve svém programu představí jeho život. Využijte Mod/kré stránky v programu schůzek či výprav a připravte je!

PÍSTOVICKÁ STŘELA

Ahoj! V sobotu 21.5. 2022 pořádají vodní skauti z Luleče pádlovací závod ze seriálu Poháru přístavů. Tímto závodem je Pístovická střela, která se uskuteční na rybníce u obce Pístovice. Střela se jmenuje, protože se závodí ve sprintu na pramicích P550 vyřazovacím způsobem! V minulém roce proběhl první ročník a tady je krátké video z jeho průběhu: <https://youtube.com/watch?v=9HjwrJ8vmoA&feature=share>

ZÁKLADNÍ INFORMACE O ZÁVODĚ:

Trať měří asi 400 m na klidné vodě. Podle počtu posádek potom budou vyřazovacím způsobem závodit 2–3 pramice. Vítězné posádky postupují dál, až se tímto pavoukem propracují do finálového kola.

KATEGORIE:

Posádku tvoří maximálně 5 závodníků. Závodit se bude v kategoriích podle pohlaví, kdy v případě jednoho a více chlapec-kých závodníků jede posádka za kluky. Dále podle věku na vlčata/žabičky, skauty/skautky, a kategorie roveři + open. V případě, že je kormidelník stejné věkové kategorie, může pádlovat s posádkou. Pokud je kormidelník starší, smí pouze kormidlovat bez pádlování.

VYBAVENÍ:

Na závod s sebou nemusíte brát loď ani vodácké vybavení, vše zajistí pořadatel. Kdo bude chtít, může si přivést vlastní pádla nebo vesty.

DOPROVODNÉ:

Během závodu bude zajištěn doprovodný program. Bude možnost vyzkoušet si různé druhy lodí včetně sjezdových kajaků.

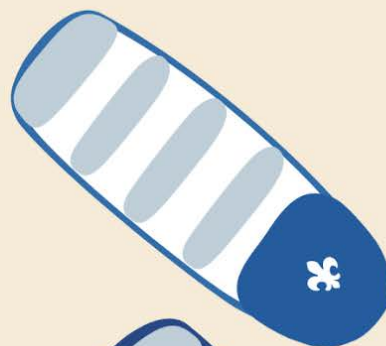
Podrobné informace o závodě a přihlášení je na webu 1. oddílu vodních skautů Luleč – Severní hvězda <http://www.1ovsslulec.skauting.cz/pistovicka-strela>

PÍSTOVICKÁ 2022 STŘELA

- 2. ročník, 21.5. 2022 - dopoledne
- Vyřazovací sprintový závod na 400 m
- Doprovodný program, občerstvení
- Součástí Poháru přístavů

Více na 1ovsslulec.skauting.cz/pistovicka-strela/

NAVIGAMUS 22 - INFORMACE

Staňte se na čtyři dny, kteří se budou plavit se svými flotilami, obchodovat, mapovat a osidlovat nový kontinent. Při programu na suchu i na vodě prověřte své schopnosti a skautské dovednosti. To právě dobrodružství čeká právě na vás!

Navigamus 2022 se uskuteční 2.–5. 6. 2022 na jezeře Matyllda v Mostě. Jedná se o celorepublikové setkání vodních skautů a skautek, které se koná jednou za tři roky. Těto nejvýznamnější akce vodních skautů se pravidelně účastní 1500 skautů a skautek ze všech koutů republiky, kteří ukazují všestrannost a kreativitu skautského hnutí.

Tématem programu jubilejního 10. Navigamu 2022 je životní příběh Augustina Heřmana, českého průzkumníka, mořeplavce, obchodníka, kartografa a korzára, který přes Holandsko odplul do Severní Ameriky, kde se proslavil v Novém Amsterdamu (pozdějším New Yorku) a v Marylandu. Stal se prvním Čechem, který se prokazatelně usadil v Americe. Během svého bohatého života Augustin zmapoval velkou část Ameriky, obchodoval s indiány a získával od nich pozemky. V roce 1649 si pořídil loď La Grace. Část svého života úspěšně napadal lodě v Karibiku. Jeho odkaz v Americe ukazuje, že nikdy nezapomněl být Čechem tělem i duší. O příběhu Augustina Heřmana se dočteš více v dubnových Mod/krých stránkách.

Každý ročník Navigamu je také charakterizován nějakým zvířetem. Tím je pro letošní jubilejní 10. ročník mýval.

NAVIGAMUS NAJDEŠ TAKÉ NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH:

Facebook – Navigamus
Instagram – navigamus22
Web – www.navigamus.cz

O MATYLDĚ

Původní důl Matyllda (dříve důl Vrbenský) je uměle vytvořené neprůtočné rekultivační jezero v severozápadní části města Most. Na některých mapách je proto uváděn jako Vodní nádrž Vrbenský, jak se původně důl jmenoval. Po skončení těžby byla společně s rekultivací zahájena v roce 1986 i stavba této nádrže, do které se začala o šest let později napouštět voda, která byla přivedena Nechranickým přivaděčem. Ten dodnes slouží ke každoročnímu dopouštění vody.

Vodní nádrž s celkovou rozlohou 38,7 hektarů a průměrnou hloubkou okolo čtyř metrů slouží hlavně k rekreaci, provozování vodních sportů či rybaření. Po loňské rozsáhlé rekonstrukci blízkého okolí je nádrž lemována písčítými a oblázkovými plážemi a novými přístupovými moly.

POJĎ DO TOHO S NÁMI!

Přidej se do servis týmu! Chceš si užít největší akci roku 2022 pro vodní skauty (a nejen pro ně) z pohledu „servisáka“? Tak neváhej a přihlaš se na webu Navigamu. Poznáš přípravu velkého setkání všech skautů a následně si můžeš říkat, že bylo skvělé i díky tobě!

Žádná velká akce se neobejde bez servis týmu. Proto pro Navigamus 2022 hledáme spolehlivý tým, který zajistí jeho hladký průběh. A ty v něm nesmíš chybět!

Jako člen servis týmu Navigamu 2022 bys měl/a splňovat tyto podmínky:

- Spodní věková hranice je stanovena na 15 let, shora věk omezen není.
- Měl/a bys mít chuť podílet se na přípravách této velké akce.
- Na Matyldě se musíš hlásit o den dříve, tedy ve středu 1. 6. 2022.
- Budeš součástí týmu až do

úplného konce, tedy do neděle 5. 6. 2022 do doby, než vše uklidíme.

BÝT SOUČÁSTÍ SERVIS TÝMU MÁ SVÉ VÝHODY:

- Stravování ti zajistíme od středního rána až do nedělního večera.
- Budeš mít možnost realizovat se v zázemí, logistice, programu, v PR či jako doprovod zahraničních hostů.
- Strávíš v krásném prostředí jezera Matyllda a ve skvělé partě lidí minimálně o den více než účastníci!
- Zažiješ program, který bude připraven pouze pro servis tým.
- Uvidíš přípravu i realizaci akce a můžeš osobně poznat organizátory.
- A hlavně – pokud přežiješ závratné tempo až do konce, vrátíme ti většinu registračního poplatku.

Přijímáš tuto výzvu? Ať už vlastníš kroj modrý, béžový, či dokonce v jiném odstínu, nesmíš na akci chybět. Buď u toho s námi!

Těšíme se na tebe!

NAVIGAMUS 22 – SHRNUTÍ PROGRAMOVÉ ČÁSTI

Navigamus přesunutý z roku 2021 přesně odpovídá historickým datům spojených s postavou Augustina Heřmana. Na celostátním setkání vodních skautů si budeme připomínat výročí 400 let od jeho narození. Augustin Heřman se narodil údajně v letech 1621, 1622 nebo ještě déle?

Augustin Heřman asi do svých tří let vyrůstal v Čechách, pravděpodobně jihozápadních, a díky tomu můžeme pyšně napsat, že to byl český průzkumník, mořeplavec, obchodník, kartograf a korzár, který přes Holandsko odplul do Severní Ameriky, kde se proslavil v Novém Amsterdamu (pozdější New York) a v Marylandu. Stal se prvním Čechem, který se prokazatelně usadil v Americe. Během svého bohatého života Augustin zmapoval velkou část Ameriky. Obchodoval s Indiány a získával od nich pozemky. V roce 1649 si pořídil loď La Grace. Část svého života úspěšně napadal lodě v Karibiku. Jeho odkaz v Americe ukazuje, že nikdy nezapomněl být Čechem.

Program letošního Navigamu je připomínkou všestrannosti Augustina. Na čtyři dny se staneme námořníky, kteří se se svými flotilami plaví, obchodují, mapují a osídlují nový kontinent. Při programu na suchu i na vodě si prověříme svoje skautské dovednosti.

Na Matyldě v Mostě si vybudujeme města stejně jako kolonizátoři Ameriky v 17. století, ve kterých budeme jako námořníci po návratu z moře bydlet.

První velká společná hra proběhne v pátek a při ní si připomeneme,

že Augustin Heřman byl vynikající kartograf Severní Ameriky. Kolem roku 1670 zhotovil první a velmi kvalitní mapu Virginie a Marylandu pro Cecila Calverta, lorda z Baltimoru. Mapa se využívala ještě sedmdesát let po jejím vytištění a byla považována za nejpřesnější mapu tohoto území. Augustin Heřman za zhotovení mapy obdržel v Marylandu rozsáhlé pozemky, které pojmenoval Bohemia Manor (České panství). Páteční hra bude tedy spočívat v mapování, budeme skládat díly historické mapy, tu předáme majiteli území a budeme za naši snahu náležitě odměněni.

Druhá hra bude zaměřena na obchodování. Augustin Heřman byl také zdatný obchodník a korzár. V roce 1649 si pro účely korzárství pořídil loď La Grace a napadal španělské lodě v Karibiku. V korzárství nebyl moc úspěšný, a proto se později věnoval hlavně obchodu. V Novém Amsterdamu (dnešní New York) vlastnil Augustin několik nemovitostí a dostal se tam do vysokého společenského i hospodářského postavení. Začal se věnovat obchodu. Se svými společníky patřili k průkopníkům zámožského obchodu a největším exportérům tabáku a kožešiny, které vozili i přes oceán do Evropy. My budeme při druhé velké společné hře obchodovat a měnit zboží, které vypěstujeme nebo korzársky získáme. Měnit budeme s Indiány a mezi sebou.

Při třetí velké hře si připomeneme, že po sporu, do kterého se Augustin Heřman dostal

s guvernérem Peterem Stuyvesantem, mu hrozilo, že přijde o všechny svůj majetek. V této třetí hře se pokusíme o záchranu co největšího množství majetku a jeho přesunu do bezpečí.

Mimo velkých masovek Vás čeká pestrá nabídka doprovodných programů. Divadlo, společenský večer s hudbou, výlety po okolí, půlden inspirativních programů, které přivezou jednotlivé výpravy... Protože proměníme Matyldu na východní pobřeží Severní Ameriky, užijeme si popcorn i medvídku mývala, a když nám vyrostou cukrová třtina, možná bude i cukrová vata. V sobotu po setmění se budeme plavit na osvětlených lodích a užijeme si kouzelnou, tajemnou a tradiční Benátskou noc.

Na letošním Navigamu vás čekají čtyři dny plné akce na vodě i na souši. Program, při kterém se přeneseme do doby otrlých námořníků a budeme se snažit být skvělé loďstvo Augustina Heřmana. Pojeďte s námi na Navigamus, abyste sami mohli zkusit, že je fajn potkat nové kamarády a zúčastnit se největšího českého setkání vodních skautů.

BOHUMILA MRZENOVÁ –
BOBINA

Na webu najdete úkoly z předprogramu. Přestože je po termínu jejich odevzdání, neváhejte a zpestřete si oddílový program plněním úkolů. Výtvary si přivezte s sebou!

NAVIGAMUS 22 - DOPROVODNÝ PROGRAM

Pokud se těšíte na Navigamus, jistě uvítáte několik informací k doprovodnému programu. Tak jako na předchozích ročnících je páteční odpoledne věnováno poznávání blízkého i vzdálenějšího okolí místa setkání. Je to vůbec poprvé, kdy se setkání koná v Ústeckém kraji, a tak se máte na co těšit.

Pro nejmenší účastníky je připraven autobus, který je doveze na prohlídku zámku Jezeří. Mohou také dobýt hrad Hněvín, odkud je nádherný rozhled po kopcích Českého středohoří, nebo navštívit zábavný park Šibeník se spoustou bludišť a prolézaček. Pro starší je připravena brožurka, podle které navštíví nejzajímavější místa ve městě, na kterých mohou plnit jednoduché úkoly. Kdo se zajímá o techniku, ten si asi nenechá ujít návštěvu Podkrušnohorského technického muzea s prohlídkou štoly, nebo se nechá dovézt ke kostelu Nanebevzetí Panny Marie, který byl kvůli těžbě přestěhován, a tím se zapsal do Guinnessovy knihy rekordů. Pokud si patrola bude chtít užít raději výpravu do přírody, nabízíme procházku po Naučné stezce Ressler, doplněnou kvízovými otázkami a nápady na zpestření pochodu. Další možností je družinové hledání tří skryší podle pravidel geocachingu, kdy odměnou bude nejen zápis do logbooku, ale i tematické CWG.

Bohužel, některé programy jsou kapacitně omezeny, ať už maximálním počtem skupiny při prohlídce, nebo počtem sedadel v autobuse. Platí zde pravidlo „kdo dřív přijde“. V případě, že máte v patrole více dospěláků a více věkových kategorií, je možné na doprovodný program patrolu rozdělit. Z těchto důvodů bude váš výběr aktivity posouzen

a potvrzen. Předpokládáme, že některé programy budou již během dubna naplněny. Takže neváhejte a pište na info@navigamus.cz nebo přímo na postak@skaut.cz.

Těchto osm aktivit je ještě doplněno **DOVEDNOSTNÍM ZÁVODEM**, který může vyplnit zbylý čas. Závod proběhne přímo v kempu a je určen pro seřazené posádky pramic. Podobný závod proběhl už před čtyřmi lety na Lipně. Chtěli bychom ho udělat co nejzajímavější, a tak zájemce prosíme o zpětnou vazbu. Co by podle vás v závodě nemělo chybět:

- přejezd pramice z bodu A do bodu B
- nalodění ze břehu nebo z mola
- výměna pozic háčků na lodi
- vyloďení do vody na pláži
- koníčkování pramice ze břehu

- přenesení pramice na určené místo
- přivázání pramice pomocí lodní smyčky
- (další možné aktivity)

Na vaše názory se těší Franta Pošťák Pospíšil na e-mailu postak@skaut.cz

FRANTIŠEK POSPÍŠIL – POŠTÁK

VYHLÁŠKA O BEZPEČNOSTI PŘI POŘÁDÁNÍ VODÁCKÝCH AKCÍ - NEJČASTĚJŠÍ OTÁZKY A PRAKTICKÉ TIPY

Jak jsme již informovali v minulém čísle Kapitánské pošty, aktualizovali jsme vyhlášku O bezpečnosti při pořádání vodáckých akcí (najdete ji na [webu](#) nebo v příloze minulého čísla 02/2022). Nyní přinášíme některé praktické tipy a odpovědi na nejčastější otázky.

VEDOUcí VODÁCKÉ AKCE

Když kapitán/ka oddílu určuje vedoucí/ho akce, musí vždy pečlivě zvážit jeho vypěstlost, zkušenost a schopnosti a podmínky, ve kterých akce proběhne. Pokud je v oddíle funkční družinový systém, mohou být kormidelníci a kormidelnice vedoucí jednoduchých akcí – schůzek a družinových výprav, a to i na vodě, dle článku (9) Pro vodácké akce na stojaté vodě a proudících vodách obtížnosti ZW ve vzdálenosti, do které je možné poskytnout záchranu ze břehu (do 25 metrů), není stanovena povinná kvalifikace. Pozor ale, vedoucí vodácké akce bez vodácké kvalifikace se musejí důsledně vyhýbat potenciálně nebezpečným místům (např. nebezpečné jezy, úzké a silně meandrující toky, místa s koncentrovanou lodní dopravou apod.) dle článku (11).

Příklad 1: Schůzky posádek skautů a skautek probíhají samostatně pod vedením kormidelníků a kormidelnic. Posádky jsou sehraené a kormidelníci zkušeni, fungují takto už od začátku školního roku. Od jara posádky samostatně chodí jezdit na řeku u loděnice, kde je vzduť jezu a obtížnost ZW. Kapitán oddílu jim jasne vymezil úsek, kam mohou doplout.

Zkušeni kormidelníci sehraených posádek jsou dostatečně kompetentní k tomu, aby samostatně s posádkou propluli jednoduchý úsek řeky bez obtížných či potenciálně nebezpečných míst. Než se družiny samostatně vydají na vodu, měly by již nějakou dobu samostatně fungovat.

Příklad 2: Oddílová rada se domluvila, že na samostatných schůzkách posádek procvičí stavbu oplachtění P550 a plachtění na blízkém písničku o rozměrech 500 x 700 m. Posádky tento písniček dobře znají, trénují na něm jachting pravidelně. Kapitán oddílu se svým zástupcem se plánují (pouze zpovzdálí) podívat, jak si skauti samostatně vedou.

Vzhledem k tomu, že se posádky na klidné vodě pohybují dále od břehu než 25 m, dle článku (10) je povinnou kvalifikací vedoucí/ho akce buď vodácká kvalifikace, nebo vůdcovská zkouška. Vedoucí akce je kapitán oddílu, jeho pokyny všichni dodržují. Kdyby se posádka dostala do potíží (převrátila loď uprostřed písničku a nedařilo by se jí vrátit ke břehu, popř. by skončila v rákosí na druhé straně písničku), kapitán dokáže zasáhnout a posádce případně pomoci. V případě náhlého zhoršení počasí kapitán dokáže posádku stáhnout z vody.

Příklad 3: Tři skautky si plní v rámci tábora výzvu 24 hodin na vodě, během které urazí 15 km po řece na úseku s několika jezy.

Vedoucí akce je vedoucí tábora, ten musí mít minimálně

vůdcovskou zkoušku. Pokud má jen tu a nemá vodáckou kvalifikaci, posádka skautek se musí důsledně vyhýbat potenciálně nebezpečným místům (jezy přenést) a daný úsek řeky musí mít obtížnost ZW. Pokud má vedoucí tábora vodáckou kvalifikaci, může na vlastní odpovědnost zvolit i úsek řeky s obtížností WW a může se se skautkami domluvit, že po prohlédnutí můžou určené jezy sjet. Kapitán/ka musí vždy individuálně posoudit, zda je daný skaut či daná skautka schopná výzvu splnit a zda je pro ně výzva vhodná. Musí také individuálně zvážit a probrat s nimi možná rizika, priority (zdraví vs. nášivka), poučit o krizovém jednání, stanovit pravidla, popř. zvolit vhodný způsob kontroly. Musí se s nimi také dohodnout, jak postupovat při překonání jezů (prohlížení, přenášení). Podrobnější informace a tipy k výzvám najdete v brožurě O vodáckých doplňcích skautské stezky ve stezkové krabici či na webu [stezka.skaut.cz](#).

NEPLAVCI

V České republice je zažitá zvyklost považovat za plavce toho, kdo bez zjevných známek vyčerpání překoná ve vodě souvislým plaváním vzdálenost 200 m a také zvládne pád do hlubší vody. Z hlediska vodáckých aktivit osoby, které toto nezvládnou, považujeme

za neplavce. Neplavce Vyhláška zohledňuje v těchto článcích:

(19) Plavby na vodách obtížnosti WW se nesmějí účastnit neplavci.

(24) Neplavci musejí používat vesty typově označené pro neplavce.

Vesty pro neplavce jsou trochu jiné konstrukce než běžné vesty, mají límeček a jinak umístěné nosné vrstvy, aby neplavci vždy udržely obličej nad vodou. Nejběžnější vestou pro neplavce je dětská vesta Hiko baby, prodávaná ve třech velikostech. Ta nejmenší se hodí pro batolata, ta největší pro děti do 45 kg. Většina dětských vest na trhu i v půjčovnách je typově určena pro neplavce, ale je vhodné si to zkontrolovat. Obecně se počítá s tím, že díky plaveckému výcviku na prvním stupni základních škol starší děti již umějí plavat a se staršími neplavci se moc nepočítá i co se týče vest na trhu, popř. v půjčovnách.

Pokud máme v oddíle starší neplavce a chceme je vzít na vodu, nesmíme zapomenout odpovídající vesty pro ně zajistit. Záchranářská vesta Hiko Safety Pro je

v souladu s normou ISO 12402-4 (pro neplavce jen na klidné vodě za dobrého počasí).

Praktický tip: že je plavec, ví o sobě bezpečně ten, kdo alespoň občas chodí plavat a má přehled, kolik toho uplave. Rodiče velmi často nevědí o svých dětech, zda plavci jsou či nejsou, proto považujeme za vhodné s oddílem alespoň občas (pokud to neděláme pravidelně) zajít do bazénu a sami si ověřit, jak na tom které dítě je. Opakovaně se nám také ukazuje i u dospělých, že kdo plavat nechodí, své plavecké schopnosti nezná a často je přeceňuje. Proto doporučujeme plavecké schopnosti prakticky ověřovat i u dospívajících a dospělých již při přípravě vodácké akce. Při přípravě vodáckého kurzu doporučujeme pro ověření vstupních podmínek chtít po účastnících uplavat 200 m a změřit si čas a změřit si, kolik metrů uplavou pod vodou. V současné době můžeme mít v oddíle i některé dětské uprchlíky z Ukrajiny. Na Ukrajině není obecná schopnost plavání tak rozšířená jako v Česku, tím spíše je nutné s tím počítat i u starších dětí i dospělých. Nezapomínejme také na to, že kvůli sérii lockdownů některé děti měly školní plavecký výcvik zkrácený a některé jej neabsolvovaly vůbec.

ZAČÁTEČNÍCI

Nejvíce začátečníků do oddílů přichází ve věku žabiček, vlčat či benjamíneků, běžně se ale setkáváme i se začátečníky ve věku skautském, roverském nebo i dospělém. Začátečníky zohledňuje článek (20) *Výcvik začátečníků se provádí na vodách obtížnosti ZW za příhodných povětrnostních podmínek.*

Mysleme na to při oddílové činnosti! U vodáckého výcviku je potřeba si dát velký pozor na souslednost jednotlivých aktivit a výuce od jednoduššího ke složitějšímu. Umějí všichni pádlovat na obě strany, než se začnou učit kormidlovat? Zvládnou všichni synchronně pádlovat v tempu a ovládají všichni sebezáchranu

a záchranu lodě na klidné vodě, než vyrazíme na divokou vodu? Jsme si jisti, že naši roveři a rangers rozeznají obtížná místa, než je určíme jako první loď? Zvládnou řídit jednoduchou záchranou akci, než je určíme jako loď poslední? Pomůckou nám může být souhrnná tabulka vodáckých kompetencí v příloze tohoto čísla a na křižovatce ([krizovatka.skaut.cz/vedu-oddil/skautska-vychova/k-cemu-vychovavame-aneb-kompetence-skautske-vychovy](https://www.krizovatka.skaut.cz/vedu-oddil/skautska-vychova/k-cemu-vychovavame-aneb-kompetence-skautske-vychovy)), kde bychom v žádném řádku neměli nic přeskočit, a to bez ohledu na věk.

Závěrem ještě připomínáme, že Vyhláška platí nejen pro akce oddílů, ale třeba i pro přístavní či střediskové akce, různé plavby oddílů s rodiči nebo s veřejností a neploletými účastníky. Mysleme na to při plánování těchto akcí, vybírejme vhodné úseky řek podle skupiny účastníků i za cenu vodáckých méně atraktivních a jednodušších úseků. Vyhláška je závazná i pro vodácké vzdělávací akce, a to i v případě, že jsou všichni účastníci dospělí. Je to zejména proto, že musíme dodržovat sami to, co účastníky učíme. U kvalifikačních akcí si pohlídejme a ideálně ověřme vstupní podmínky uchažečů, u kurzů na míru skupiny si vhodně zvolme typ kurzu a odpovídající vodáckou obtížnost, jako pomůcku můžeme použít výše odkazovanou tabulku vodáckých kompetencí. Člověk, který se bojí potopit hlavu v bazénu nebo neumí pádlovat, bude ve slalomovém kanále WWII ve stresu, bude na obtíž všem ostatním účastníkům i instruktorům a stejně se nebude schopen nic naučit.

Hlídejme také životnost vest, která nikdy není nekonečná, a v zájmu bezpečnosti ty staré a nefunkční nemilosrdně vyřaďme. Pokud k nim máme citový vztah, můžeme s nimi třeba vyzdobit klubovnu či si z nich udělat stylová sedátka, ale ne je používat jako ochranné prostředky.

HKVS

● AUTOR FOTO.: KLÁRA KLINDE-ROVÁ – ŠKVRNĚ

POSÍLIT DRUŽINOVÝ SYSTÉM DÍKY WORKSHOPŮM! VYBER SI TERMÍN

Sníte o družinách, kde je bezva parta, která si sama utváří program, každý v ní má svou roli a vzájemně rostou? A chtěli byste nastartovat změnu už od září? **Udělejte první krok: sladte si s oddílovou radou cíle a prostředky k posílení družinového systému.** Nabízíme k tomu workshop, který pro vaši oddílovou radu nachystá a odvede zkušený lektor či lektorka. Přijedou za vámi i v letních měsících, ať už táboříte nebo se radíte kdekoliv. Mrkněte na [nabízené termíny](#), případně si napište o vyhovující termín v době vašeho tábora, nebo výjezdní oddílové rady.

Stačí si pro program vyhradit 8 hodin a mít tam alespoň 15 účastníků (vedoucí a členové oddílových rad nad 15 let). Více o workshopu se dozvíš na webu druzina.skaut.cz.

Váháš, zda-li je to dobré načasování? Čti dál...

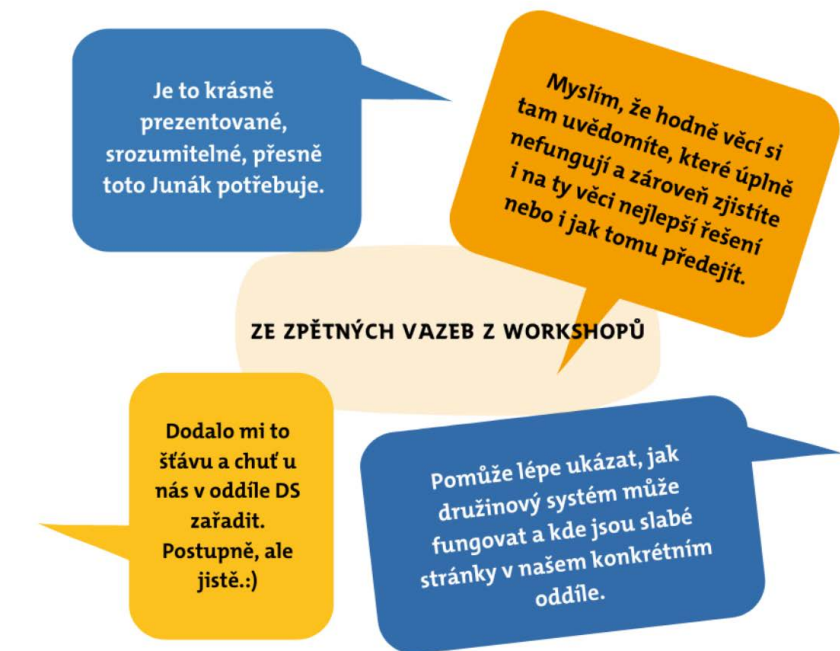
5 DŮVODŮ, PROČ MÍT WORKSHOP PŘÁVĚ NA TÁBOŘE

1) DOSTATEK ÚČASTNÍKŮ

Nemusíte vymýšlet termín, kdy se sejdete všichni! Během roku může být obtížnější domluvit den a čas, který vyhovuje co největšímu počtu vašich aktivních vedoucích. Na táboře je většinou máte všechny po kupě! Nebo v tee-pee! A když už jsme u toho tee-pee...

2) BEZ ORGANIZACE

Program můžete mít ve vašem týpku nebo na louce. Nemusíte tedy vymýšlet, kde se potkáte, kdo a jaké občerstvení pro workshop zajistí oproti běžnému roku. Logistická náročnost klesá k nule! Navíc, když lektor či lektorka dorazí na louku přímo za vámi. Cestovné je na nás.

3) DÁREK PRO VAŠE VEDOUcí

Připravený program na míru pro vaše vedoucí? Třeba uprostřed tábora, kdy potřebujete trochu vydechnout od programů s kluky a holkami? Možná to může být cennější dárek než sami tušíte.

4) PŘÍLEŽITOST PRO DRUŽINY

Den, kdy se koná workshop pro vedoucí, je příležitostí i pro kluky a holky. K čemu?

- Podpořte samostatnou činnost družin. Jeden z principů družinového systému je právě samostatný život družiny. Den, kdy se jejich vedoucí účastní workshopu, je pro to jako dělaný. Můžete tak klukům a holkám dát prostor pro to, aby fungovali ve svých družinách, trénovali společné zaopatření potřeb, vzájemnou komunikaci a růst, budování družinové identity, plnění stezek s kormidelníky a kormidelnicemi a podobně. Takový družinový den si mohou připravit předem a konzultovat ho s vámi, abyste věděli, co se bude dít, a mohli družiny podpořit.

- Nabídněte netradiční program od táborových hostů, bývalých členů oddílu,... Příznivců oddílu, kteří se často přijíždějí podívat právě na tábory, je zpravidla řada. A mnoho z nich má jistě holkám a klukům co nabídnout – zajímavé povídání o své profesi, řemeslnou dílnu, terénní hru. Takový program může být zajímavou alternativou v době workshopu o družinovém systému.
- Nechte holky a kluky vyzkoušet si převzít odpovědnost. Možná tento experimentální den už běžně na táborech děláte, je skvělou sondou do dynamiky skupiny a přejímání vzorců dospělých. Jde o jeden den, kdy jsou kluci a holky bez aktivní přítomnosti vedoucích a fungují dle svých pravidel, rozdělují si role, řeší spory, svolávají nástup, plánují si den. Někdo je z dálky pozoruje, hlídá bezpečí a sbírá podněty pro následnou reflexi tohoto zážitku spolu s dětmi. Ideální program v den, kdy se většina vedení účastní workshopu!

5) TÝMOVÁ SPOLUPRÁCE VÁM DODÁ CHUŤ DO NOVÉHO SKAUTSKÉHO ROKU. Z tábora můžete odjet i s něčím jiným, než jsou zážitky a únava. Třeba s hotovým plánem a motivací, kterou sdělíte napříč oddílem. „Workshop byl pro náš oddíl skvělým nakopnutím. Ukázal nám, jak postupovat s rozjetím družinového systému a dal konkrétní tipy, jak na to. Sice nás čeká ještě mnoho práce, ale díky workshopu máme plán, jak začít,“ říká Ludmila Klíčová – Liduša, která se workshopu účastnila s oddílem Corleonis.

RÁDI BYSTE WORKSHOP JEŠTĚ DO LÉTA?

Ještě pár termínů máme, přihlaš se o ten váš:

- 21. května
- 22. května
- 4. června
- 5. června
- 11. června
- 18. června
- 19. června
- 25. června
- 26. června

MÁŠ OBAVU, ŽE TO BĚHEM LÉTA NEKLAPNE?

Nevěš hlavu, termíny workshopů budou i na podzim 2022. Stačí sledovat web druzina.skaut.cz a nebo si o ideální termín napiš s předstihem na druzina@skaut.cz.

Vyplout do nového skautského roku s plánem v ruce (na kterém navíc máte s týmem shodu), jak zlepšit družinový systém, je jistě trefa do „modrého“!

BLECHA

POSILME
DRUŽINOVÝ
SYSTÉM

5 DŮVODŮ, PROČ
SI WORKSHOP K
DRUŽINOVÉMU
SYSTÉMU
POZVAT NA
TÁBOR!

dostatek účastníků

snazší organizace

dárek pro vedoucí

plán do dalšího roku

příležitost pro družiny

JAK POSTAVIT SLALOM

Jízda v brankách je výbornou pomůckou pro nácvik techniky jízdy, ať již na klidné, nebo tekoucí vodě. Umělé překážky, které branky představují, umožňují ověřit si účinnost jednotlivých záběrů bez nebezpečí poškození lodi a dávají možnost sledovat pokrok v ovládnutí lodi. Výcvik si můžeme zpestřit soutěžemi mezi více loděmi. Brankoviště na vhodném místě můžeme postavit i sami pomocí PET lahví ukotvených kamenem na provázku. Neustále doladujeme techniku (s přihlédnutím k psychice svěřenců) a nezapomeneme pochválit správná provedení technických prvků, u slabších jedinců i pokusy o ně, abychom udrželi motivaci, zejména dětí.

U vodáckého výcviku je potřeba si dát velký pozor na souslednost jednotlivých aktivit a výuce od jednoduššího ke složitějšímu (pomůckou nám může být souhrnná tabulka vodáckých kompetencí v příloze tohoto čísla, kde bychom v žádném řádku neměli nic přeskočit), proto s výcvikem jízdy kolem bójek či v brankách začínáme nejprve na klidné vodě a až po jejím zvládnutí se můžeme přesunout na nácvik v proudu a v peřejích.

Jízdu v brankách můžeme nacvičovat na všech typech lodí, které v oddílech máme, na pozicích v lodích snažíme děti střídat, stejně tak důsledně dbáme na střídní stran, abychom jejich těla zatěžovali rovnoměrně.

Na kánoí procvičujeme základy, úplným nováčkům ukazujeme nejprve záběry na háčku, až po jejich zvládnutí pak řídicí záběry kormidelníka (správné zvládnutí záběrů na háčku není otázkou jednoho tréninku či schůzky, ale vícenásobného opakování a fixování již zvládnutých záběrů, to platí obecně). Pro nácvik záběrů kormidelníka se často hodí jízda

v singlu na otevřené kánoi (sedíme opačně na přední lavičce, abychom nebyli v singlu tak vzadu). Otevřené lodě jsou pro nácvik vhodnější (odpadá případný strach, jak opustit loď při převržení). Praktické je výcvik provádět ve skupině, kdy na jednu loď lektora je max. 5 lodí začátečnicků (ideálně jedna). Při výcviku dbejme na to, aby všechny posádky byly stále zaměstnány. Na pramici nacvičujeme přesnou souhru, úlohu háčků, zadáků při manévrování, rychlé rozjezdy lodě.

Na klidné vodě nám k výcviku stačí dvě bójky, mezi kterými je výhodné jezdit trasu ve tvaru osmičky, kdy je příležitost jezdit doprava, doleva i přímo. Bójek může být i více, snažíme se trasu vymyslet tak, abychom použili co nejvíce tréninkových prvků (minimálně zatočení kolem bójky na obě strany a jízdu přímo). Vždy musíme zohlednit zkušenosti účastníků a podle situace pak můžeme zařadit vystřídání stran, protočit posádku na různých pozicích, na kánoí výměnu háčka

a kormidelníka na vodě apod.

Pro nácvik jízdy na kánoi v proudící vodě je velmi vhodná jednoduchá slalomová trať či peřej WWI s jazykem a ideálně vracáky na obou stranách. Vhodné je provádět nácvik i v singlu, člověk sám daleko lépe cítí, jak loď pod ním reaguje na různé akce, a toto kombinovat s jízdou ve dvou. Nacvičujeme většinou v tomto pořadí:

- přímá jízda,
- přejezdy proudu,
- nájezdy do proudu a výjezdy na stranu zadáka i háčka (správné náklony, směr a dostatečná rychlost lodí, zapádlování do proudu/vracáku, závěsy, rychlé správné ulomení u těla, nepřetáčet loď přílišnými směrovými záběry),
- kombinace nájezdů a výjezdů („esíčka/breje“),
- přejezdy proudu – nacvičovat v mírném pravidelném proudu,
- postupné zvyšování obtížnosti vodního terénu a případné vyzkoušení různých typů kánoí,
- jízda v brankách.

● AUTOR FOTOGRAFIE: 4. OVS ALBATROSOVÉ

V peřeji nemůžeme použít bójk, protože se neudrží na místě, ale branky zavěšené na lancích nad řekou. Takové brankoviště si můžeme sami postavit, ale vyplatí se to pouze v případě, že máme např. u peřeje stálý tábor a budeme jej nějakou dobu používat. V tom případě vymyslíme ideální průjezd peřejí, abychom využili co nejvíce tréninkových prvků, a branky postavíme podle toho. U toho musíme průjezdy brankovištěm zkoušet a odladit tak polohu branek.

Občas na brankoviště během plavby narazíme. Využijme toho! Pokud u takového místa táboříme, či máme-li čas u něho zastavit, můžeme s dětmi brankoviště projet podle pravidel vodního slalomu.

Cílem je projet každou branku bez doteku. Zelené branky se projíždějí ve směru proudu, červené branky se projíždějí proti proudu. Branky se musejí projíždět v daném pořadí, za neprojetí brankou nebo za projetí ve špatném směru dostávají závodníci 50 trestných bodů. Za dotek lodí, pádlem nebo kteroukoliv částí těla pak dostávají závodníci po dvou trestných bodech. Měříme čas průjezdu brankovištěm, vítězí loď, která má na konci brankoviště nejkratší čas, přičemž jeden bod je roven jedné trestné vteřině.

Je dobré neprojíždět brankovištěm s naloženou lodí, neboť riziko cvaknutí je poměrně vysoké. Je lépe přistát, vyložit jednu loď a nechat různé dvojice sjíždět peřej postupně. Zbylí mohou ze břehu závodníkům počítat body.

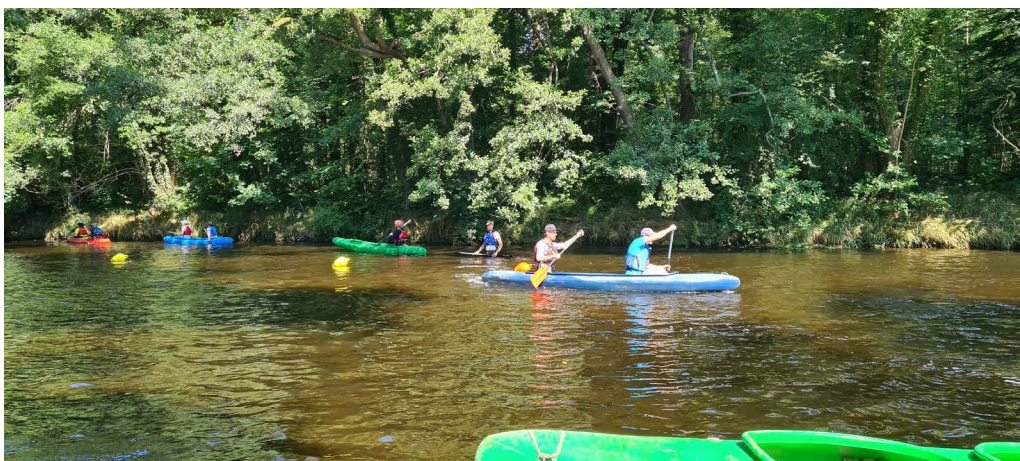
Skvělou oporou výuky na proudící vodě jsou rychlé fotosérie, na kterých vidíme rozfázované chyby posádky. Při možnostech dnešních chytrých telefonů je možné rozfázované záběry pořídít i za pomoci instruktorů svépomocí. Při výcviku musí být zajištěna bezpečnost (záchrana pod peřejí). Při účasti více lektorů je nutné vzájemně se sledovat, aby nedocházelo k překřikování, a je praktické

úplné začátečníky na peřeji „povozit“, aby si zažili správné provedení techniky (především náklony a okamžiky jednotlivých záběrů).

Je ideální předvádět cviky na stejném typu lodi a v obdobném složení posádky.

CEDNÍK, KULDA, HONDIK

● AUTOR FOTOGRAFIÍ: VÁCLAV ZEDÍNEK – VAŠEK

TÁBOROVÁ KUCHARKA

K vaření na táboře je možné přistoupit různými způsoby:

- na táboře je kuchař/ka (někdo z vedení či rodičů nebo bývalých členů), služba pak jen po jídle myje nádobí, jinak se účastní programu. Výhodou je, že jídlo je dokonalé a včas. Nevýhodou je, že děti často získají odpor k bytí v kuchyni, protože mytí nádobí objektivně zábava není (a tábor je pro ně často jediné místo, kde se myje nádobí ručně). Zároveň se nedostanou k tomu, aby viděly, jak jídlo z těch surovin vznikne, natož aby si něco samy zkusily.
- děti vaří pod metodickým vedením. Zůstává zde výhoda, že jídlo je včas a dokonalost přiměřená. U benjamínků, vlčat či žabiček s větší samostatností asi nemůžeme počítat. Děti to baví, spoustu si toho zkusí a spoustu se toho naučí, zejména u mladších je potřeba vyčlenit na to dostatek času (klidně celý dopolední program). Kolik toho ušpiní, tolik toho umyjí, poznají přímé důsledky toho, když se něco připálí nebo všude zapatlá.
- děti vaří zcela samostatně. Občas není něco dokonalé a občas se jídlo zpozdí, ale děti se naučí o sebe postarat a vědí, že se věci nedějí samy od sebe. Toto je vhodné až od skautského věku a není praktické s tím začít úplně najednou, protože děti tu zkušenost musejí napřed nějak získat. Nejde jen o postupy přípravy jídla, ale také o rozvržení práce a délku jednotlivých činností (např. že trvá skoro hodinu, než se velký hrnec vody uvede k varu).

Jsou děti chudáci, když stráví půlku nebo celé dopoledne (na

puťáku to je obvykle navečer) v kuchyni, místo aby hrály hry se zbytkem oddílu? Jsme přesvědčeni, že jednak nejsou, protože se stále učí něco nového, a jednak se tomu dá program tábora přizpůsobit. V našem oddíle se osvědčil programový blok „Přežití“, kdy služba vaří, další družina jde na dřevo, další pro vodu atp., tedy všichni se nějak podílejí na chodu tábora a postupně střídají jednotlivé činnosti. Do střídání je možné zařadit i družinové programy, pokud typických činností máme méně než družin.

Když se oddíl dostane do fáze, že vaří družiny samostatně, dříve či později dospěje k tomu, že je nutností mít v kuchyni nějakou kuchařku, soupis receptů. Kuchařek je na trhu nepřeberné množství, na táborové vaření se ale nehodí všechny. Existují i různé tábornické kuchařky, osvědčená je např. Minewakanova kuchařka (Pavel Döllinger, Skautská táborová kuchařka), zaměřená na obvyklou českou kuchyni.

Pokud však chceme kuchařku přesně na míru našemu oddílu, nejlepším způsobem je si ji prostě napsat. Jaké to má výhody?

- bude obsahovat ta jídla, která v oddíle vaříme,
- postupy přizpůsobíme tomu, na čem obvykle vaříme (ohně, kamna, sporák, vařič) a kolik nádob se může vařit najednou,
- můžeme zohlednit obvyklé potravinové speciality (co se čím nahrazuje a co se kdy odebírá či přidává),
- množství surovin budeme mít přesně pro nás.

V NÁSLEDUJÍCÍCH ŘÁDCÍCH SI POPÍŠEME, JAK NA TO.

1. VYBEREME JÍDLA

Vybíráme z toho, co obvykle vaříme, popř. co chceme vařit. Je praktické mít kuchařku nějak rozčleněnou, např. na polévky, hlavní jídla, kaše, pomazánky, saláty.

Inspiraci můžeme hledat v různých oblíbených kuchařkách jak knižních, tak internetových, v časopisech apod. Doporučujeme pohlídat si vyváženost stravy, viz článek Jídlo na oddílových akcích v říjnové KP (10/2021, str. 13).

2. URČÍME MNOŽSTVÍ SUROVIN

Toto bude mít pravděpodobně každý oddíl trochu jinak, je vhodné to předem vyzkoušet. Já pro skauty, skautky a dospělé počítám 125 g rýže (pohanky, bulguru, kuskusu, čočky) na osobu, když to má být jedno hlavní teplé jídlo za den (např. na puťáku, bez polévky). Vlčata a žabičky polovinu tohoto množství. Pokud jsou pouze holky, 100/50 g stačí. Ovesné vločky nebo jáhly 50/25 g/os na

snídani. Těstoviny sáček (500 g) pro 3–5 osob, u vličat a žabiček 5 osob. Masa na guláš podle blahobytu a rozežranosti 100–200 g/os (200 g odpovídá žranici v oddíle kluků). Zeleniny 100 g/os.

Ostatní položky v původním receptu přepočítáme na žádané množství – většinou na oddíl nebo na družinu.

Množství snědeného jídla kromě jeho oblíbenosti ovlivňuje počasí (když je vedro, jí se méně), fyzická náročnost programu (např. je velký rozdíl mezi stálým táborem a puřákem) nebo sestavený jídelníček (když je k svačině jogurt a rohlík, sní se méně oběda, než když je jen jablko či mrkev). Zejména malé děti se dokáží najíst polévkou, pokud jim opravdu chutná, a druhé jídlo už nejedí bez ohledu na to, co k němu je. V mnoha oddílech je potřeba dávky potravin postupně zvyšovat s délkou tábora. Já jsem upozorovala, že hlavním důvodem je to, že se u dětí s časem eliminuje vybíravost a všichni postupně jedí všechno s výjimkou ojedinělých skalních odpůrců některých potravin.

3. NAPIŠEME POSTUPY

Zde bude potřeba postupovat s největší pečlivostí. Postup píšeme dostatečně polopaticky, nepočítáme s tím, že je něco přece jasné.

Postup píšeme přesně tak, jak mají děti postupovat (oblíbená škodolibost běžných kuchařek typu „nakonec přidáme natvrdo uvařená vejce“ může zpozdít večeři klidně o hodinu). Myslíme na to, kolik se toho vejde na náš zdroj tepla a upozorňujeme na pořadí – byla by škoda nechat hodinu a půl stydnout právě usmažené řízky a čekat, až se uvaří velký hrnec brambor. Rýži je lepší nechat dojít, než riskovat její připálení, těstoviny je potřeba přidat do omáčky nebo vydávat do ešusů hned po jejich dovaření a slítí.

Píšeme jen jasné a srozumitelné pokyny a používáme slova, která děti znají, popř. u nejasných pojmů máme vysvětlivky (odblaněné maso, utřený česnek).

Praktické je popsat, jak výsledný produkt vypadá (např. na jak velké kousky krájet zeleninu, jaká je tloušťka masa na řízky v cm) a jak děti poznají některé jevy (var, rozpálený olej, usmažená cibulka).

Je potřeba myslet na to, že ve velkém množství nebo na ohni musíme běžné postupy upravit, aby se třeba nepřipálilo něco, co doma na indukci pro rodinu hravě umícháme. Např. rýže pro 30 lidí musí být buď ve varných sáčcích, nebo dušená (na rovnoměrném zdroji tepla), která se během vaření nemůže míchat. Pokud ji zamícháme, máme jistotu, že pak bude připálená. Když vyrábíme jíšku, je praktické při sypání mouky a jejím rozmíchávání hrnec sundat z kamen. Když smažíme řízky pro celý tábor v pekáči, olej musí být opravdu rozpálený, jinak je neusmažíme a budou jen plavat v teplém oleji. Ovesné vločky pro celý tábor je lepší předem namočit do vody a uvařit ve vodě a až nakonec přidat mléko, jinak je téměř jistota, že buď budou vločky syrové, nebo připálené.

Prakticky a polopaticky je psaná např. Kuchařka pro dceru, která má několik knižních dílů a blog (www.kucharkaprodceru.cz), počítá však často s vařením pro rodinu v moderně vybavené kuchyni, nikoli táborových podmínkách.

4. TIPY, TRIKY A ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Vyřešit běžné problémy při přípravě jídla se člověk naučí časem na základě zkušeností, ale děti tuto zkušenost ještě nemají. Proto je vhodné se zamyslet nad tím, jaké problémy mohou nastat, a k receptům je dopsat. Uvedeme pár příkladů:

- pokrm se připaluje – zmírnit žár, odsunout z kamen, dolít vodu, posunout na kraj ohniště,
- vyvařila se voda a ještě to je tvrdé (rýže, zelenina, brambory, těstoviny, ...) – dolít novou vodu,
- olej prská (popř. hoří, vaříme-li na otevřeném ohni) – dostala se do něj voda. Odstoupit a počkat, popř. stáhnout ze zdroje tepla.

KULDA

- AUTOR FOTOGRAFIÍ: KLÁRA KLINDEROVÁ – ŠKVRNĚ

TIPY TÁBOROVÉHO ŠÉFKUCHAŘE

HAMBURGERY - KUČAŘKA ALBATROSŮ Z PRAŽSKÉHO 4. PŘÍSTAVU VS JANA NERUDY

Mleté hovězí (nejlépe nechat si namlít přední/zadní hovězí; cca 160 g/os), kečup, hořčice (podle chuti – plnotučná, kremžská, „americká“), majonéza (cca 0,5 kg pro 20 lidí), cibule (1 ks / 5 osob), sterilované okurky (nejlépe nakrájené na plátky), rajčata (0,5 kg / 20 osob), kaiserky / hamburgerové bulky (2 ks/os), olej na potřeni, rošt, příp. dřevěné uhlí/brikety.

Mleté hovězí pořádně prohněteme rukama a následně z něj tvarujeme cca 80g placky (průměr cca 10 cm, tloušťka cca 1,5 cm), které lehce potřeme olejem (aby se nám při opékání tolik nelepily na rošt). Při tvarování placek se snažíme, aby měly co možná nejméně „roztřepené“ okraje – více by se nám rozpadaly při pečení (s výhodou lze použít „tvarovátka na burgery“). Rajčata, cibuli a okurky nakrájíme na tenké plátky.

Masové placky opékáme na roštu nad žhavým uhlím (nesmí hořet) cca 3 minuty z každé strany (záleží na teplotě). Bulky/kaiserky rozpůlíme a krátce (!) také opečeme na roštu. Lehce opečené bulky potřeme majonézou, kečupem a hořčicí, přidáme plátek rajčete, okurky a cibule (vše dle chuti) a podáváme s opečeným masem.

**ODKAZ
NA
KUČAŘKU
KLIKNUTÍM
NA
RECEPT**

KVĚTÁK NA MOZEČEK S BRAMBORY - KUČAŘKA 7. OVS ŠTIK Z HRADEC KRÁLOVÉ

Květák 6 ks pěkně vypadajících, 8 ks cibule, brambory – 3 ks velké jako vejce na osobu, 8 ks vajec, případně jiná zelenina (cuketa, mrkev, brokolice...), 2 dcl mléka, sůl a pepř.

- oloupat/oškrábat brambory (neobvykle krásné brambory se slabou šlupičkou stačí omýt hrubou stranou houbičky)
- květák rozebrat na malé kousky (asi jako pingpongový míček) a dát vařit do osolené vody. Případnou další zeleninu nakrájet na kousky a dát vařit do jednoho hrnce s květákem
- nakrájet cibuli na drobno
- dát vařit brambory do osolené vody
- když je květák měkký, slít vodu do jiného hrnce. Vodu uchovat pod pokličkou pro další službu na polévku.
- květák co nejlépe zbavit vody!
- květák rozšťouchat na padrť
- v dostatečně velkém hrnci rozpálit olej, olej do výšky 1 cm
- správně rozpálený olej – po vhození kousku cibule se objeví bublinky
- do oleje nasypat cibuli a míchat, dokud cibule není hodně lesklá
- přidat květákovou drť a promíchat
- opepřit
- v misce rozmíchat vidličkou vejce s mlékem
- vejce s mlékem vlít ke květáku a řádně míchat
- ve výsledném produktu nesmí být kousky syrových vajec!
- ve vhodné chvíli slít vodu z brambor

Řešení problémů

- cibule se připaluje – hodně míchej, přidej olej, zmírní var (např. odsunutím hrnce na okraj kamen)
- pokud jste docílili přeměny cibule v černé krupavé kousky – vyhodit do odpadovky a začít znovu.
- jiné problémy jsou vyloučeny.

CHEEKYJAY

Ropuší lásky čas

Ropuchy kladou vajíčka – jaro je tu!
Takovou údlost si žádný přírodovědec nemůže nechat ujít.

Já už svojí holku mám a vy si trhněte nohou!

Fešný ropušík se svou vyvolenou.

Pomóóó, dusím se!

Teda, to je slušná divočina...

Je to holka, není to holka?

Roztvození ropušíci jsou úplně mimo a chytají se čehololiv. Opatrně jim nabídněte prsty nebo ruku, uvidíte, že se chytí.

Ty jsi nádherná.

A toho sis všimnul až teď?

Polud si chcete ropuchu prohlížet, nebo ji ulazovat dětem, dejte ji do sklenice, ať ji zbytečně neublížete.

Tam někde uvnitř je poslední samička...

www.cheekyjay.com

www.facebook.com/cheekyjyblog

biodiverzita.csoop.cz

Vydáno v rámci programu Českého svazu ochránců přírody "Ochrana biodiverzity", podpořeno Lesy České republiky, s.p. a Ministerstvem životního prostředí. Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska donátorů.

Ministerstvo životního prostředí

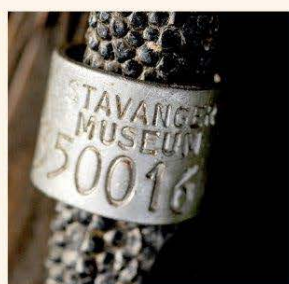

Pták s kroužkem

Může se to stát každému. Jdete si takhle po přírodě, když tu náhle naleznete ptáčí mrtvolu. A ta mrtvola má na noze kroužek. Co s tím?

Kuk!

Ty krabe, to jsou věci, ještěže jsem houba.

Snadná pomoc. Kroužek sundejte. Kdo to nedá, alespoň si poznamenej nebo vyfotí, co se na kroužku píše a pošle vše na adresu kroužkovací stanice spolu s datem a místem nálezů. Polud víte, napišete i pravděpodobnou příčinu smrti nalezeného ptáka a jeho druh.

www.cheekyjay.com

www.facebook.com/cheekyjyblog

biodiverzita.csoop.cz

No tak už to cvakni a já jdu zase nažáby.

Šikovní fotografové mohou ptáka i s kroužkem vyfotit a fotografie spolu s okolnostmi nálezů poslat mejlem. Totéž platí pro lincované husy.

Hmmm, sluší mi to?

Ale jo.

Neváhejte, každým údaj může přispět k poznání a ochraně ptáků.

Nalezené kroužky pošlete na adresu:
Kroužkovací stanice Národního muzea
Hornoměcholupská 34
102 00 Praha 10 – Hostivař

Fotografie a zprávy na:
krouzkovaci_stanice@nm.cz

Vydáno v rámci programu Českého svazu ochránců přírody "Ochrana biodiverzity", podpořeno Lesy České republiky, s.p. a Ministerstvem životního prostředí. Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska donátorů.

Ministerstvo životního prostředí

KOŠÁTECKÝ POTOK

50 dní... před takovou dobou jsem se naposledy sklouznul na vlnách. Posledních pár dní už to svědění prstů bylo snesitelné čím dál méně, a tak při plánování jarního vyvezení části našeho přístavu vodních skautů v Brandýse nad Labem padlo oko na vody, které jsem naposledy jel před neskutečnými sedmi lety. Bylo to společně s bandou Neratovických skautů, tehdy v rámci jejich předvánoční plavby – Košátecký potok. Termín pro plavbu s oddílem je 19. březen, ale to je až za měsíc... No a co?! Co bych to byl za kapitána přístavu, abych bral mladé na nevyzkoušený tok – sedm let je dost dlouhá doba.

Celý pátek 18. února se po Messengeru domlouvám s Honzou, že by vlastně bylo fajn sjet si to dřív, a ne až s celou skupinou. Jenže na zítra je předpověď taková všelijaká. Má být sice slunečno a poměrně teplo, ale zároveň je výstraha před silným větrem – v nárazech až 70 km/h. Na páteční odpolední oddílové schůzce ještě doladujeme detaily zítřejší akce. No nic, slovo dalo slovo, sejdem

se v sobotu ráno v loděnici a tam se rozhodne. Plán je následující – sraz v 9:30 v Brandýse v loděnici. Honza se synem na jedné a já v singlu na druhé kánoji. Start pod silničním mostem v Přívorech, cíl pod železničním mostem přes Labe v Neratovicích. Délka plavby 6 km. Odhadovaný čas plavby 2,5 hodiny. No prostě pohodové jarní projetí a protažení. Doma ještě vymyslím záložní plán – kdyby to fakt nešlo, zavoláme mojí Pétě a od prvního místa někde u silnice se necháme odvézt autem.

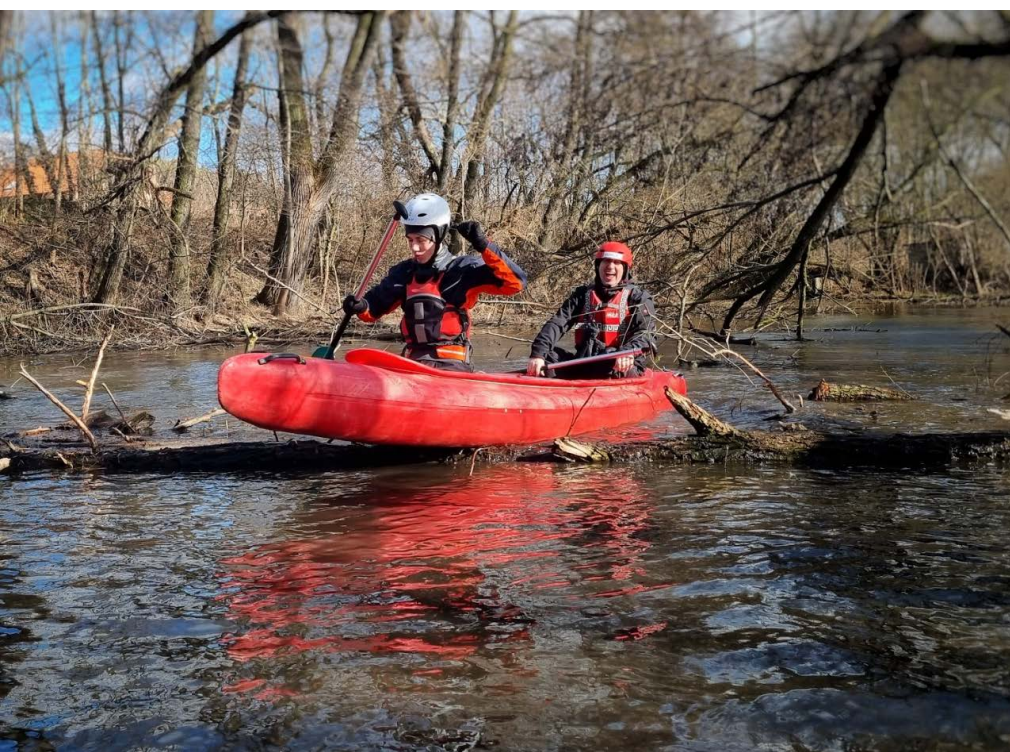
S takto naplánovanou akcí jdu spát. V půl druhé ráno mě budí zvuk startující rakety. Je to vítr, co se honí po dvoře a bere vše, co není zabetonované... Snad je zabetonované vše důležité. A snad se to do rána přežene... Sobotní ráno je stále poměrně větrné. Scházíme se v loděnici a se slovy: „No co, tak se tam alespoň zajedeme podívat, jak to vypadá.“ Nakládáme loď a vyrážíme na místo vyplutí. V očích své ženy vidím potutelný úsměv. A na čele jí úplně svítí věta: „Za půl hodiny mi voláš, že to vzdáváte.“

V Přívorech už to rozmyšlení zas tak dlouhé není. Sice fouká, ale potok je zařizlý v terénu a vody je v něm přijatelné množství. Prostě – když už jsme tady, tak jedem! Až někam sem jde vlastně vše podle předem připraveného scénáře. No dobře, sem a pak ještě asi dalších 15 minut. To, co následovalo, bych ale s trochou nadsázky přirovnal k turistickému výletu Amazonskou džunglí s lehkou vodáckou vložkou.

Skoro celou plavbu střídáme varianty „jo, tady to celkem jde“; „hele, to se dá přehodit“ a naši nejméně oblíbenou a na můj vkus až příliš častou větu „vysedáme a přeneseme po břehu“. Dva rozbořené jezy jdou sklouznout poměrně snadno. Na tom prvním je hned na koruně kus jeklu, trčí přesně v místě, kde je jediný prostor a dostatek vody k proplutí. Beru na sebe roli předjezdce a se slovy „buď se vejdu, nebo ne“ to v klidu sklouznu. Matěj na druhé kánoji to dává za mnou, Honza je připraven na záchranu (čti: fotí pod jezem). V singlu to jde na pohodu.

Další cestu nám zpestřují padlé stromy, trubky nad hladinou, nízký nepodjetelný můstek, prostě taková potokářská klasika. Druhý a poslední jez opět zkouším sjet jako první a tady je v cestě pro změnu padlý strom. Asi nás ten nahoře má rád, kmen je našťastí padlý tak, že přesně mezi větvemi jde opět v pohodě sjet. Za mnou tentokrát jede Honza, který si vyměnil roli dokumentaristy s Matějem. Zbytek plavby se nese v již zmíněném duchu.

Ovšem jestli jsme měli pocit, že dosažením ústí do Labe máme vyhráno, nemohli jsme se splést víc. 700 m proti proudu rozvodněného, 80 metrů širokého Labe, s větrem mírně z boku, nám dalo zabrat víc, než by si jeden byl ochoten připustit. Kluci v deblu to se svým dvoumužným pohonem

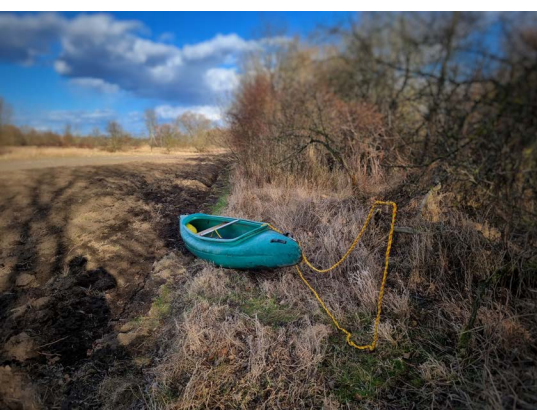
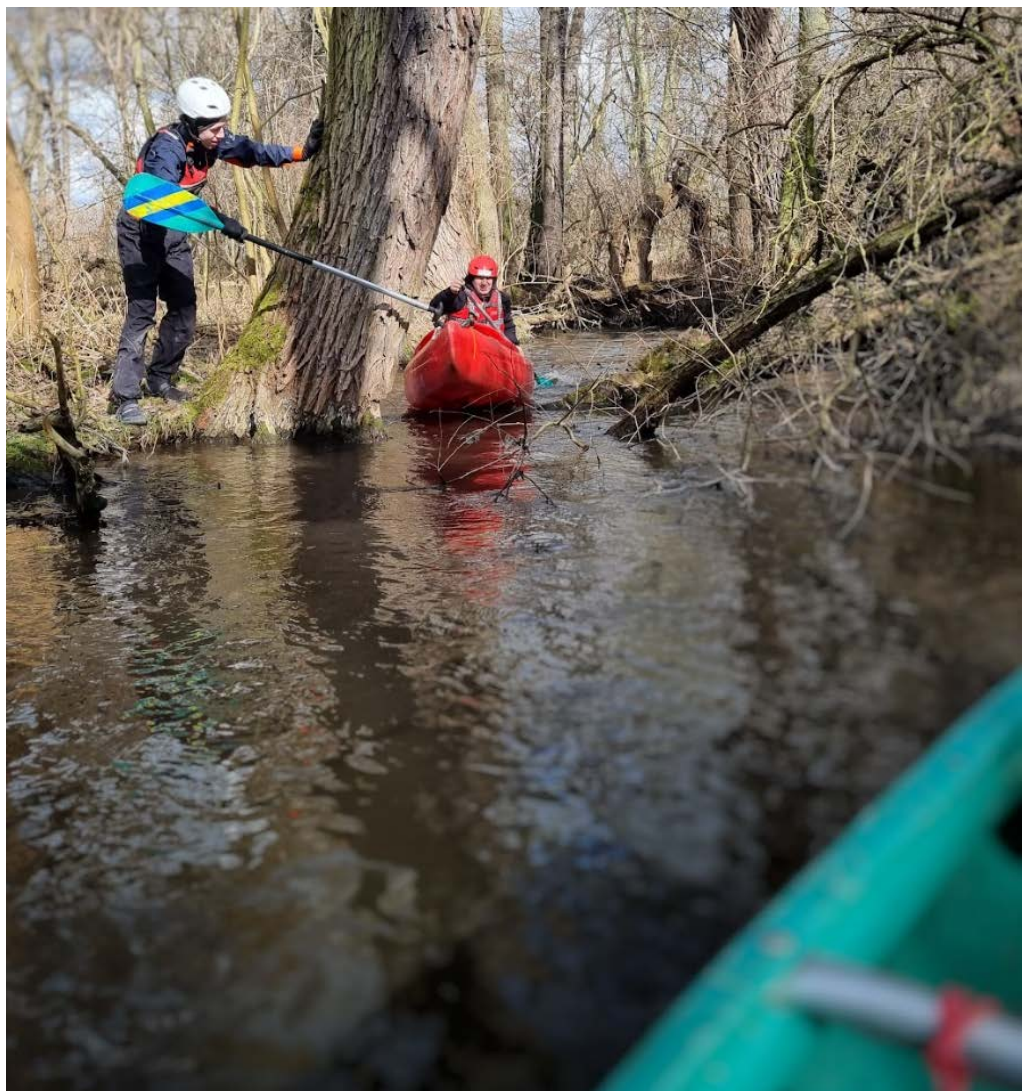

ještě dali poměrně v pohodě, ale já na singlu... (co bych v tuto chvíli dal za svou lehkou laminátku).

Z původně odhadovaného času dvě a půl hodiny se stalo nesku-
tečných pět a tři čtvrtě hodiny
boje s křovím a padlými stromy.
Moje drahá polovička už tu trčí
dvě hodiny a čeká na nás. Já a Ma-
těj zůstáváme ležet u lodí a naše
rychlá spojka veze Honzu pro auto
s vlekm.

Když to shrnu... jsem rád, že
jsme to nevzdali a hecli se. Kluci si
tento potok mohou přidat do své-
ho vodáckého CV a já vím, že na
předem zvolený termín přístavní
plavby mám hledat jiný tok. Bola-
vá záda, kolena, ruce... no vlastně
vše, a k tomu další části těla, o kte-
rých jsem doteď ani nevěděl, že je
mám, mi budou tuhle sranda akci
ještě pár dní připomínat.

VAŠEK

MOKRÉ DĚJINY ZEMÍ KORUNY ČESKÉ LI (= 51) - NAŠE MOSTY

Jako vodáci zpravidla nemáme čas si všimnout krásy mostů našich řek. Snad, že nám vodní pánbůh nohy vybavil místo vratiprsty ke šplhání spíše plovacími blánami ku plavání, snad, že mostní pilíře tvoří vlnu a vůbecně jsou plavební překážkou, snad, že z mostů je na nás pokřikováno a nezřídká i pliváno, snažíme se je mít co nejdříve za sebou. To je však škoda, protože jsou zhmotněním dávného i nedávného společenského, technického i estetického úsilí.

Naši praprapředkové putovali za lepším živobytím původně podél vodních toků, ale brzy se je snažili překonávat napříč, protože se jim (jako i nám) vždy zdálo, že sousedé jsou na tom lépe. Kde to šlo a stačili, tam brodili, kde to nešlo, využívali spadlých kmenů jako mostní konstrukce. A byli stále šikovnější, někde je podírali pilíři, někde zavěšovali liánami.

Římané, kteří ve své říši potřebovali rychle a účinně přemísťovat

nejen své legie, ale i hektolitry pitné vody, uměli využít klenbu ke stavbě kamenných mostů a akvaduktů. Pak trvalo už jen asi tisíc let, než jsme se naučili stavět takové mosty i u nás.

Stavba zděného mostu vyžadovala dobrou úroveň nejen stavební geometrie, statiky a praktické geologie, ale i logistiky a nakládání s lidskými, materiálními a monetárními zdroji. Zkrátka, takovou stavbu v krajině si mohl dovolit jen pevně zabezpečený místní panovník. Proto nejstarší mosty stojí poblíž panovnických sídel a ta zase blízko tržišť a překladišť vzniklých u brodů přes význačné toky.

se zbytky věže ve zdech kláštera křížovníků, kteří měli péči o most v popisu práce.

Do zdi současné navigace byla přenesena fousatá hlava Bradáče, prý architekta mostu. Plastika kdysi sloužila jako limnigraf. Když měla vodu po krk, bylo na čase balit a stěhovat se od vody. Když měla vodu po nos, tak už bylo skoro pozdě.

Protože ten **Karlův most**, původně zvaný Kamenný, je notoricky známý, omezím se jen na poznámku, že byl založen Karlem IV. v roce 1357 a že na něm stojí 30 barokních soch světců. Během více než šesti staletí odolal nejen táním ledu a povodním, ale i občasným nárazům našich pramic během závodu Přes tři jezy.

O **městu Most**, hostiteli Navigamu 2022, se stejně jako o Praze, zmiňuje už v 11. století kronikář Kosmas. Na jedné z obchodních stezek mezi Čechami a Saskem se v močálovitém povrchu podkrušnohorské krajiny kola vozů bořila. Zdejší silničáři z rodu

Náš nejstarší kamenný most byl **most Juditín** postavený přes Vltavu v Praze jako spojení mezi sídlem na Hradčanech a tržištěm na Starém městě. Ostatně jedna z teorií původu názvu Praha říká, že jde o pomnožnou podobu slova „práh“, tedy mělčiny překonatelné povozy a potahy. Král Vladislav I. tu nechal v letech 1159-72 postavit místo dřevěného mostu most římského typu s 22 oblouky. Teprve roku 1342 byl most táním ledu tak poničen, že musel být nahrazen mostem Karlovým. Oba mosty stály vedle sebe až do roku 1406, kdy byly zbytky Juditína mostu strženy. Zachovala se jeho malostranská věž na levém břehu a při pravém břehu jeden oblouk

Hrabišiců proto cesty vyspravili hatěmi, trámkami a palubkami, a vzniklý úsek tehdejší D7 pod hradem Hněvín nazvali Brůx, Pons neboli Most. Když Hrabišici ve třináctém století vymřeli, získali Most nakrátko křižovníci, ti, co měli v péči ten důležitý most Juditin. Toto město ale brzy s výhodou střelili Přemyslovcům.

Z podobných příčin získal jméno **Dlouhý Most**, obec nedaleko Liberce.

Hraniční obec **Mosty u Jablunkova** nemá jméno podle mokrého dolíku, ale podle vrchu Šance s opevněním, které mosty připomíná.

Prokazatelně naším nejstarším dochovaným mostem a současně druhým nejstarším severně od Alp je **most přes Otavu v Písku**. První písemná zmínka je sice až z r. 1348, ale zato úsměvná. Karel IV. v ní nařizuje na údržbu mostu použít peníze vybrané na pokutách v Písku.

Podle kamenických značek identických se značkami na datovaných stavbách v Písku a Zvíkově víme, že byl stavěn už během vlády Karlova pradědečka Přemysla Otakara II. v druhé polovině 13. století. Jako součást soumaršské Zlaté stezky vedoucí z Bavor a Horních Rakous měl kdysi na obou březích věž.

Po návštěvě u papeže v Avignonu měl biskup Jan IV. z Dražic stále před očima tamější výkřik stavitelství – most přes řeku Rohnu. Přivezl si nejen představu, ale i stavitele a v letech 1333 – 1340 si pod hradem v **Roudnici nad Labem** nechal postavit 220 m dlouhý kamenný most, který se tak stal třetím nejstarším u nás.

Most vydržel obchody i povodně bez velké újmy po tři století, ale za třicetileté války doplatil na Švédy – zachoval se jen jeden oblouk, který byl na začátku dvacátého století stržen a nahrazen mostem novým, bytelnějším.

Nejstarším kamenným mostem moravským a třetím dochovaným v ČR je **Svatojánský most přes řeku Moravu v Litovli**. Byl postaven v roce 1592 na popud a z peněz místních měšťanů. V roce 1945 byl Wehrmachtem podmiňován a určen ke zničení při předpokládaném ústupu. Místním radním se podařilo příslušného důstojníka umluvit a most zachránit. Chráněn sochou, jménem a patronací Jana Nepomuckého most vydržel i povodně konce 20. a začátku 21. století.

Nedaleko ústí **Ploučnice** do Labe v **Děčíně** stojí most postavený v letech 1564-1569 z pískovcových kvádrů. V roce 1714 byl ozdoben sousoším českých patronů sv. Jana Nepomuckého, Víta a Václava z dílny slavné sochařské rodiny Brokoffů. Přímluva patronů snad napomohla, že most přežil i ničivé povodně začátku našeho tisíciletí. Přestože je chráněnou památkou, stále slouží jako lávka pro pěší a cyklisty.

V **Náměšti nad Oslavou** stojí most zvaný malý moravský Karlův. Sice není tak starý, byl postaven až roku 1737, ale soutěží s ním barokní výzdobou. Je široký 8 m a dlouhý 62 m a protože vrcholící baroko přálo výtvarnému ztvárnění víry v nadpozemské ochránce, byl sedm let po svém vzniku osazen dvaceti sochami.

Vstup na most otevírají vždy dva a dva strážní archandělé, na pilířích stojí 16 svatých v barokní době nejvyhledávanějších. Všichni společně chránili důležitou stezku

z Brna do Třebíče, dnes je most součástí pěší zóny a sochy na něm jsou kopiemi (ostatně jeho starší brácha v Praze je na tom stejně).

Podle Karlova mostu byl prý stavěn i most v **Bělé nad Radbuzou**. Když se zde usadila rodina Metternichů a začala budovat rozsáhlé dominium, bylo nutno k reprezentačnímu zámku vybudovat i reprezentační příjezd. Velkoryse dotovaná stavba mostu započala r. 1723 a trvala pouhé dva roky. Vstupy na most byly osazeny kamennými koulemi a samotný most sochami šesti svatých patronů a přímluvců, ke kterým se později konaly poutě a venkovní mše. V květnu 1945 svatí patroni pomohli mostu jako před několika týdny v Litovli – místnímu starostovi se podařilo přemluvit velitele

ustupující německé armády, aby most nevyhodil do povětří.

V **Rabštejně nad Střelou** stojí most, který si dělá nárok na titul druhého nejstaršího dochovaného mostu v České republice. Spodní část je z opracovaného hrubozrnného pískovce, horní část z lomového kamene a břidlice.

Jako všechny zmiňované mosty i on byl součástí důležité zemské stezky, zde z Chebu do Prahy přes Loket, Žlutice a Rakovník. Zřejmě byl postaven ve stejné době, ve které byl přestavěn původní strážní hrádek a jeho podhradí opevněno, tedy v letech 1335-1340, což jej dělá vrstevníkem onoho zbouraného biskupského mostu v Roudnici. Tento je stále v pro-

vozu, ač pro šířku pouhých 4,3 m jen jako jednopruhový. Jen socha sv. Jana Nepomuckého jej nyní ochraňuje z nedaleké skály, kam byla přemístěna.

Nejpevněji skrývá tajemství svého vzniku kamenný **most u Věžnice** blízko Jihlavy.

Jisté je, že tudy vedla tzv. Haberská stezka z Kolína, resp. z Prahy přes Čáslav, Habry, Brod (zase to brodění!), Jihlavu, Brtnici a Třebíč do Znojma, která propojovala české a moravské državy Přemyslovců.

Jisté je, že most, který se tu u mlýna Lutrián klene přes **říčku Šlapanka**, je vzhledem, materiálem i stavbou nepochybně velmi starobylý.

Pravděpodobné je, že ve 13. století byla Věžnice strážní osadou

vybavenou věžemi se strážním ohněm jako majáky pro karavany.

Pravděpodobné je, že kupecké karavany překonávaly říční tok právě zde.

Možné je, že se tak dělo již ve století dvanáctém i dříve.

Nepravděpodobně odvážné tvrzení však je, že tudy se svou družinou kráčel kupec Ibrahim ibn Jakub nebo dokonce již sv. Metoděj.

Na okrese Kladno je obec **Kamenný Most**, o které existuje zápis již z roku 1088. I zde musela být již dávno nějaká bytelná lávka přes zdejší Svatojiříský potok, protože tudy údajně vedla stezka z Vyšehradu do Stadic, kterou tak dobře znal Libušin kůň, když vedl poselstvo pro Přemysla.

Z mostu se zachoval pouze název a opodál stojící předslovanský menhir.

Ve vyprávění jsem vlastně udělal ré – obrat proti větru dějin, a to proto, abychom si my vodáci našli tu chvíli ke všimnutí krásy starobylých mostů našich řek.

VEZÍR

PŘÍŠTĚ: DŘEVA

AKTUÁLNÍ TERMÍNKA

20.–22. 5. 2022	ČLK SEALs – úvodní víkend	Ploučnice
21. 5. 2022	Pístovická střela	Račice – Pístovice
27.–29. 5. 2022	Kapka HKVS 2. víkend	Třebíč
2.–5. 6. 2022	Navigamus	Most
10.–12. 6. 2022	KLŠVS – Zahajovací a plachetní víkend	Velké Dářko
16.–20. 6. 2022	Jachetní kurz	Kovářov
5.–14. 8. 2022	ČLK SEALs – letní běh	Hněvkovice (Zahájí)
12.–21. 8. 2022	ČLK VS Námořní akademie	Nové Mitrovice
12.–21. 8. 2022	KLŠVS – Táborová část	Horažďovice
25.–28. 8. 2022	Kapka HKVS 3. víkend	České Vrbné
26. 8. – 4. 9. 2022	Lodní tesař	Seč
9.–11. 9. 2022	Polabský pohár	
17.–18. 9. 2022	VikingRace	Pastviny, Nekoř
28. 9. 2022	Napříč Prahou – přes tři jezy	Praha
30. 9. – 2. 10. 2022	ČLK VS Námořní akademie	Mimoň
30. 9. – 2. 10. 2022	KLŠVS – Víkend divoké vody	Roztoky u Křivoklátu
8. 10. 2022	Jablonecka regata	Jablonec nad Nisou
14.–16. 10. 2022	Kapka HKVS 4. víkend	Praha
15. 10. 2022	Orlický pětitratlon	Hradec Králové
4.–6. 11. 2022	ČLK SEALs – Zkouškový víkend	Pardubice
11.–13. 11. 2022	Podzimní sraz VS	Třebíč
16.–20. 11. 2022	ČLK VS Námořní akademie	Plzeň
25.–27. 11. 2022	KLŠVS – Závěrečný víkend	Nymburk

elektronická KAPITÁNSKÁ POŠTA

**METODICKÝ A INFORMAČNÍ ZPRAVODAJ HKVS
ČÍSLO 73, DUBEN 2022, ISSN 2695–1649**

Vydává Hlavní kapitanát vodních skautů pro vnitřní potřebu.

Aktuální číslo Kapitánské pošty i archiv starších čísel včetně verzí pro tisk je k dispozici na webu vodni.skauting.cz/kapitanska-posta. Kapitánskou poštu dostávají e-mailem ti, co se přihlásili k jejímu odběru vyplněním formuláře na webu. Pokud si přejete být zařazeni do databáze, vyplňte svůj e-mail v příslušném formuláři. Pokud si nadále nepřejete eKP na svůj e-mail dostávat, stačí napsat na: odber-kp-pdf+unsubscribe@hkvs.cz.

MOKRÉ A MODRÉ STRÁNKY

Jsou vodácké přílohy dětských skautských časopisů – Světýlko a Skaut. Přílohou je dostávají všichni dětské odběratelé těchto časopisů, registrovaní v jednotkách registrovaných s označením „vodní“. Informace najdete na webu vodni.skauting.cz/modkre-stranky, kde si je můžete i stáhnout.

Příspěvky, postřehy, připomínky, informace, pozvánky či fotky zasílejte na adresu: kp@skaut.cz.

Do tohoto čísla přispěli: Václav Bartuška, Vladimír Cvrček – Vezír, Jana Karaová – Kulda, Jan Mrkos – Hondzík, Bohumila Mrzenová – Bobina, Markéta Musilová – Blecha, František Pospíšil – Pošťák, David Svoboda – Cedník, Václav Zedínek – Vašek, HKVS, tým Navigamu 22, 1. OVS Luleč – Severní hvězda.

Fotografie uvnitř čísla: Klára Čenovská – Chobot., Klára Klinderová – Škvrně, Pavel Savin, Václav Zedínek – Vašek, 4. OVS Albatrosové.

Foto na titulní straně: Martin Svoboda – Veverčák

Redakční rada: Jana Karaová – Kulda, Klára Klinderová – Škvrně, David Svoboda – Cedník, Miroslav Havlík – Mira

Korektury: David Svoboda – Cedník • **Sazba:** Klára Klinderová – Škvrně

OBLAST	PODOBLAST	KOMPETENCE	PROJEV – BENJAMÍNČI	PROJEV – VLČATA A ŽABIČKY	PROJEV – SKAUTI A SKAUTKY	PROJEV – MLADŠÍ ROVEŘI A RANGERS (15-19)	PROJEV – STARŠÍ ROVEŘI A RANGERS (20-24)	
Vodácké doplnky	Plavání	Je dobrým plavcem / dobrou plavkyní.	Nebojí se vody.	Uplave 25 m.	Uplave bez přestávky 200 m jedním plaveckým způsobem, umí plavat dalším plaveckým způsobem.	Uplave bez přestávky 500 m jedním plaveckým způsobem.		
				Vyloví rukou předmět z hloubky, kde stačí po ramena.	Uplave pod vodou 10 m, vyloví předmět z hloubky.	Uplave pod vodou 10 m, na konci vyloví předmět z hloubky.		
				Skočí do bezpečné vody po nohou.	Skočí do bezpečné vody i z výšky, umí šlapat vodu a u toho sledovat, co se děje kolem.	Dokáže šlapat vodu po dobu jedné minuty s rukama nad hladinou.		
				Zná zásady bezpečnosti při koupání a při plavbě. Umí přivolat pomoc.	Umí bezpečně vstoupit do neznámé vody. Ovládá dopomoc unavenému plavci. Učí se základní způsoby záchrany tonoucího.	Ovládá základní způsoby záchrany tonoucího. Umí přivolat první pomoc, zná postup první pomoci tonoucímu, ovládá KPR, zná specifika první pomoci při vodácké činnosti.	Ovládá záchrany tonoucího. Dokáže vyhodnotit rizika svého osobního zásahu, zná své limity. Ovládá postupy první pomoci při podchlazení, šoku a úžehu, ovládá transport přes vodní tok a specifika první pomoci při vodácké činnosti.	
	Kanoistika	Je zdatný vodák / zdatná vodáčka. Vidí rizika při plavbě a předchází jim.		Umí pádlovat na obě strany. Ovládá základní povely. Ví, podle koho se pádluje, dokáže udržet rytmus pádlování.	Umí pádlovat na obě strany, zvládne i závodní tempo.	Bezpečně ovládá základní záběry, nájezdy do proudu z tišiny/protiproudu, výjezdy z proudu do tišiny/protiproudu, přejezd proudu (traverz), překonávání překážek v proudu, náklony.		
				Umí vlézt z pramice do vody a zase do ní nalézt.	Umí kormidlovat.	Bezpečně ovládá pramici a součinnost posádky v ní na tekoucí vodě. Bezpečně ovládá kánoe na tekoucí vodě v deblu i singlu.	Bezpečně ovládá lodě používané v oddíle.	
				Umí vlézt z pramice do vody a zase do ní nalézt.		Zná pravidla a pádla používaná v oddíle. Zná výstroj a materiál (dělení, užití, specifika) používané pro plavbu a umí je bezpečně používat.		
				Zná základní vodácké názvosloví.		Ovládá a používá základní signály na vodě.		
				Zná základní vodácké vybavení a výstroj. Umí si sbalit správné oblečení a vybavení na vodáckou akci.	Jezdí na vodácké výpravě a nabírá zkušenosti, zná zásady plavby. Umí číst vodu.			
				Pomáhá s mytím lodě. Umí po plavbě uklidit pádlo a vestu.	Umí připravit loď k plavbě a po plavbě ji umýt a uklidit včetně dalšího vybavení.	Ví, jak opravovat a skladovat loď, výstroj a materiál používaný v oddíle. Podílí se na jejich pravidelné kontrole a údržbě.		
					Ví, co je potřeba znát k naplánování vodácké akce, umí naplánovat trasu. Zvládne dílčí úkoly při organizaci vodáckého programu a vodáckých akcí.	Předchází nebezpečným situacím při plavbě. Umí řídit skupinu jasnými povely. Dokáže pracovat s kilometrží a vodáckou mapou v průběhu vodácké akce.	Při organizaci akce na vodě umí odhadnout objektivní i subjektivní příčiny nebezpečí. Dokáže skupinu před splutím proškolit. Má přehled o vodních stavbách na trase (hrozící nebezpečí a překonávání).	
	Bezpečnost a záchrana	Správně reaguje v krizových situacích při vodácké činnosti.	Snaží se dodržovat základní pravidla bezpečnosti u vody, ve vodě, popř. na vodě.	Při převržení lodě správně reaguje, drží pádlo, pomáhá se záchranou a vylitím lodí.	Při převržení lodě správně reaguje, drží pádlo, chytá loď, má přehled o zbytku posádky, které je schopen slovně pomoci.	Dokáže bezpečně opustit loď po převržení. Ví, jak zachránit loď používané v oddíle. Umí plavat s lodí i s pádlem v tekoucí vodě.		
				Dokáže správně plavat v tekoucí vodě.	Ovládá plavání v tekoucí vodě a v peřejích.	Dokáže bezpečně vstoupit (skočit) do tekoucí vody.	Umí se pohybovat v tekoucí vodě: Ovládá chůzi, pasivní a aktivní plavání v tekoucí vodě (dokáže přeplavat z vracáku do vracáku). Dokáže bezpečně skočit do tekoucí vody.	
				Dokáže hodit házečí pytlík a chytit se ho v klidné vodě.	Umí zacházet s házečím pytlíkem.	Zná zásady při záchraně házečím pytlíkem jako zachránce i zachraňovaným. Zná zásady záchrany a plavání se zachraňovaným jako upoutaný i neupoutaný zachránce.	Zná a umí používat ochranné i záchranné pomůcky. Dokáže vybrat vhodné místo pro záchrany ze břehu.	
				Umí správně prakticky použít základní uzly. Umí bezpečně přivázat loď na klidné vodě.	Umí správně prakticky použít základní uzly, a to i v nepříznivých podmínkách. Umí bezpečně přivázat loď.			
	Vodní skauting, historie a příroda	Vnímá vodáckou činnost nejen jako sport, ale v širších souvislostech.		Má povědomí o Morseově abecedě a vlajkové abecedě.	Umí použít Morseovu abecedu v praxi. Má povědomí o vlajkové abecedě.	Má přehled o vodních sportech.		
				Seznamuje se s historií vodáků, vodních skautů a námořníků.	Má povědomí o historii i současnosti vodních skautů, vodáků, námořníků a vodácké kultuře.	Má povědomí o historii vodního skautingu. Zná tradice vodních skautů a jejich účel (kroj, vlajková etiketa, disciplína na plavidlech, atd.).		
				Zajímá se o přírodu okolo vody a zkoumá ji.	Zajímá se o přírodu okolo vody, pokládá si otázky, jak funguje.	Chová se šetrně k přírodě kolem vody. Má povědomí o vodních ekosystémech i ekosystémech kolem vody.		